

ویژه نامه بهار تعاون

همایش تعاون و اندیشه های اقتصادی شهید بهشتی

سوم تیر ماه ۱۳۸۷

شهید بهشتی مثل یک ملت بود برای ملت ما

امام خمینی (قدس سره)

وزارت تعاون

تعاون را برای رفاه حال محرومان گسترش دهیم.

شهید مظلوم آیت الله دکتر بهشتی (ره)

وزارت تعاون

با همکاری

سازمان برگزاری مراسم شهید بهشتی

زمان: دوشنبه ۳۰ / ۸ صبح سوم تیر ماه ۱۳۸۷

مکان: مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما

امام خمینی (ره):

برای ترقی و تعالی کشور اسلامی به روح تعاون ادامه دهید.

مقام معظم رهبری:

به این تعاون ما نهایت نیاز را داریم. و من خواهش می‌کنم از همه برادران دولت که در دولت در جهت تقویت کار تعاون نظر بدهید و بحث کنید و رای دهید. این تعاون باید تقویت شود. تعاون وجودش خیلی لازم است برای اشتغال زایی؛ هم به نظر من هیچ دستگاهی توی این کشور امکانات و وسعت کار تعاون در بعضی از بخش‌ها را ندارد.

ریاست جمهوری:

حرکت و شتاب توسعه بخش تعاون تاکنون خوب بوده است که امیدواریم این شتاب چند برابر شود.

شهید بهشتی:

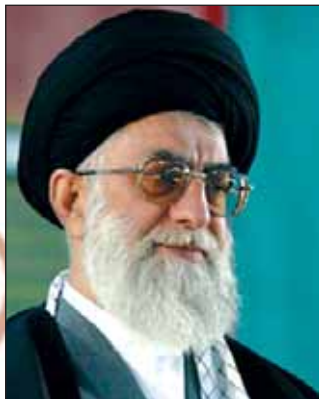
تعاونی‌ها می‌کوشند، به صورت یک قدرت درآیند و امکانات را چنان از درون خودشان گردآوری کنند و شکل بدهند و یا از مراکز عمومی موجود در جامعه جذب کنند که اسپر مراکز عرضه کننده امکانات نشوند.

ریاست محترم جمهوری:

ایجاد بنگاه‌های کوچک یعنی به سوی عدالت رفتن و تبدیل آن به تعاون عدالت را بیشتر محقق می‌کند.

اقتصاد اسلامی

از فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص اقتصاد اسلامی

ما وقتی به صورت کلان به زمینه اقتصاد اسلامی نگاه می‌کنیم، دو تا پایه اصلی مشاهده می‌کنیم. هر روش اقتصادی، هر توصیه و نسخه اقتصادی که این دو پایه را بتواند تامین کند، معتبر است.

هر نسخه‌ای هر چه هم مستند به منابع علی‌الظاهر دینی باشد و نتواند این دو را تامین کند، اسلامی نیست. یکی از آن دو پایه عبارت است از "افزایش ثروت ملی".

کشور اسلامی باید کشور

ثروتمندی باشد؛ کشور فقیری نباید باشد؛ باید بتواند با ثروت خود، با قدرت اقتصادی خود، اهداف والای خودش را در سطح بین‌المللی پیش ببرد. پایه دوم، "توزیع عادلانه و رفع محرومیت در درون جامعه اسلامی" است. این دو تا باید تامین بشود، و اولی، شرط دومی است. اگر تولید ثروت نشود؛ اگر ارزش افزوده در کشور بالا نرود، ما نمی‌توانیم محرومیت را برطرف کنیم؛ نخواهیم توانست فقر را برطرف کنیم.

بنابراین هر دو تا لازم است. شما که متفکر اقتصادی هستید و پایبند به مبانی اسلامی، طرحتان را بیابید؛ باید این دو تا در آن طرح تامین بشود. اگر این دو در آن طرح تامین نشده، آن طرح اختلال دارد؛ ایراد دارد.

حضرت آیت الله خامنه‌ای در تبیین اهداف اصلی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ تأکید کردند: آزاد شدن دولت از فعالیت‌های اقتصادی غیر ضرور - باز شدن حقیقی راه برای سرمایه‌گذاری در عرصه اقتصادی کشور - تکیه بر تعاون و گسترش چتر حمایتی شرکت‌های تعاونی بر روی قشرهای ضعیف - پرداختن دولت به نقش "حاکمیتی، سیاست‌گذاری و هدایت" - مشخص شدن چگونگی مصرف درآمدهای ناشی از واگذاری بنگاه‌های دولتی - و تأکید بر الزامات دولت در امر واگذاری،

اصلی‌ترین و مهم‌ترین اهداف سیاست‌های ابلاغی است. ■

گزارش دبیر کل سازمان ملل

- گروه بزرگی از تعاونیها که به ایجاد اشتغال کمک می‌کنند، تعاونیهای مصرف هستند. این تعاونیها ایجاد شده‌اند تا از طریق کوتاه کردن دست واسطه، خرید عمده و تولید مشترک، کالاهای ارزان را به دست مصرف‌کننده برسانند، تهیه نماید. آنها همچنین دارای فروشگاههای خرده فروشی هستند. تعاونیهای مصرف در انجام این گونه فعالیت‌ها به استخدام کارمندان بخش فروش، مدیران و کارگران حمل و نقل نیازمندند.

- تعاونیهای مصرف، نقش آفرینان اصلی کشورهای خود هستند، از جمله مورد اروپا "گروه تعاون" به عنوان بزرگترین تعاونی مصرف انگلستان و ایرلند شمالی، ۶۸۰۰۰ نفر را در تمامی شعبه‌های خود به کار گمارده است که شامل فروشگاههای عرضه مواد غذایی، بانک، بیمه، خدمات سوگواری و عزاداری، کشاورزی و دامداری و خدمات دارویی و داروخانه می‌شود. در سوئد، تعاونیهای مصرف ۱۷/۵ درصد بازار را به خود اختصاص داده‌اند. تعاونی می‌گرو، که بزرگترین سوپر مارکت تعاونی زنجیره‌ای در سوئیس می‌باشد، ۷۹۰۰۰ نفر کارمند دارد. تعاونیهای مصرف مجارستان ۱۴/۴ درصد نیاز کشور به مواد غذایی و خرده فروشی عمومی را عهده دار هستند و در دانمارک، ۳۷ درصد بازار در دست تعاونیها است. در آسیا، ژاپن دارای نهضت تعاونیهای مصرف بسیار بزرگ و توسعه یافته‌ای با بیش از ۱۴ میلیون عضو است و در سال ۲۰۰۳، تعاونیهای خرده فروشی به تنهایی، رکورد گردش مالی ۲/۵ تریلیون ین، معادل حدود ۲۱ میلیارد دلار آمریکا به ثبت رسانده‌اند. (۱) در سنگاپور، تعاونیهای مصرف ۵۵ درصد درآمد سوپرمارکت‌ها را از آن خود کرده‌اند، در حالیکه تعاونیهای مصرف کویت حدود ۸۰ درصد تجارت ملی خرده فروشی را در اختیار دارند.

- سایر تعاونیهایی از این دست، شامل تعاونیهای مسکن و عمران و برق و تسهیلات عمومی نیز به ایجاد اشتغال کمک می‌کنند. تعاونیهای مسکن و عمران، به طور مستقیم از طریق ساخت و ساز و تعمیر و نگهداری تسهیلات ساختمانی اشتغالزایی می‌کنند. آنها همچنین بهبود و گسترش زیر ساخت‌ها همچون جاده‌ها، آب و زمین بازی را ارتقا بخشیده و تسهیل می‌کنند و بدین شکل اشتغال بیشتری ایجاد می‌شود. ■

پی‌نوشت:

۱. اتحادیه تعاونیهای مصرف ژاپن ۲۰۰۳.

امسال را سال تحرک نوین در بخش تعاون بدانید

وزیرنامه
پنجاه تعاون

کار مقطعی نیست و اگر قرار باشد اقتصاد دولتی به مردم سپرده شود باید شرایط آن را فراهم کرد.

وی با اشاره به این که باید در توسعه بخش تعاون به نوآوری نیز روی آوریم، ادامه داد: معمولاً افراد به حرکت‌های نوگرایانه عادت ندارند و بیان ایده‌های نو جرات و جسارت می‌خواهد.

دکتر محمد عباسی با اشاره به نامگذاری سال ۸۷ به عنوان سال نوآوری و شکوفایی در خصوص تحریک و اقدامات وزارت تعاون در این راستا اظهار کرد: وزارت تعاون، ضمن ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و استفاده از اندیشمندان اقتصادی کشور به ویژه در استان‌های تحت حمایت عنوان بنیاد توسعه کارآفرینی و اشتغال تعاون، توانمندسازی تعاونی‌ها برای افزایش صادرات غیر نفتی، حضور در جریان بورس و شکل‌گیری واحدهای تعاونی را سرلوحه برنامه‌های خود در جهت شکوفایی اقتصاد تعاونی قرار داده است و با جدیت آن را دنبال می‌کند.

وی تأسیس بانک توسعه تعاون و روش‌های نوین موجود در سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی را از راهکارهای شکوفایی و تقویت تعاونی‌های ذکر کرد و گفت: قاب جدیدی که در سیاست‌های اجرایی اصل ۴۴ برای اولین بار در کشور ترسیم شده است، اقتصاد تعاونی را متحول می‌کند که از جمله آن، تأسیس تعاونی‌های فراگیر و سهامی عام است و می‌تواند الگوها و ساختارهای نوینی را در جامعه گسترش دهد.

عباسی درباره نقش آفرینی وزارت تعاون در روند اصلاحات اقتصادی سال ۸۷ گفت: مهمترین عاملی که در اصلاح اقتصادی مطرح است، خصیصه مردمی شدن در اقتصاد است. تعاون جمع مردمی است و بنا شده تا در اقتصاد حضور داشته باشد.

وزیر تعاون اضافه کرد: آنچه مهم است، سازماندهی حضور مردم در جریان اقتصاد، ایجاد انضباط و تشویق آحاد جامعه به مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی از جمله مواضعی است که وزارت تعاون برای ایجاد اصلاح اقتصادی کشور انجام خواهد داد.

سال ۸۷، سال الگوسازی تعاون

دکتر محمد عباسی در حاشیه سمینار مدیران کل ستادی و استان‌های وزارت تعاون در مشهد در جمع خبرنگاران گفت: امسال سال الگوسازی تعاون است و در سراسر کشور به مناسبت سی‌امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، همه استان‌ها ۳۰ موضوع اقتصادی تعاونی را باید بررسی کرده و ۳۰ مدل در ۳۰ موضوع به شکل الگویی با

همکاری مردم، تعاونی ایجاد کنند.

وی افزود: هدف‌گذاری شده است که ۳۰ هزار تعاونی در کل کشور به این وسیله در سال جاری به مدل‌های جدید و نوآوری با تکیه بر فرمایشات مقام معظم رهبری در سال نوآوری و شکوفایی شکل بگیرد.

عباسی با بیان اینکه تعمیم موضوع بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون استان‌ها به بنیادهای کارآفرینی مراکز دانشگاهی و تشکیل تعاونی‌های دانش‌بنیاد نیز حائز اهمیت است، گفت: این امر در جهت گسترش فرهنگ تعاون، آشنا شدن دانشجویان با موضوعات کسب و کار و تمرین آنها برای ورود به مسائل اقتصادی جامعه و استفاده از اندیشه‌های علمی برای ایجاد مدل‌های جدید تعاونی در کل کشور با همکاری دانشگاه‌ها از دانشگاه صنعتی شریف شروع شد و با توجه به سال نوآوری این موضوع به عنوان نوآوری‌های مهم بخش تعاون خواهد بود.

وزیر تعاون با اشاره به اینکه امسال وزارت تعاون در جهت اجرایی شدن سیاست‌های اصل ۴۴ آماده است، گفت: ما منتظر برگزاری جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام هستیم تا آخرین مرحله اجرایی شدن سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی به مرحله عمل و ابلاغ درآید.

وی همچنین در خصوص تعاونی‌های مسکن مهر گفت: آمار کلی ثبت‌نام مسکن مهر در تعاونی‌های مسکن حدود ۳ میلیون و ۸۵۰ هزار نفر است که از این تعداد یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر پالایش شده‌اند.

محمد عباسی افزود: از این تعداد برای حدود ۹۵۰ هزار نفر، زمین ثبت شده است. وی با بیان اینکه امسال وزارت تعاون آمادگی ثبت‌نام افرادی را که تاکنون ثبت‌نام نکرده‌اند، دارد گفت: در این زمینه هیچ محدودیتی وجود ندارد و دولت مصمم است که همه کسانی که واجد شرایط هستند را امسال از طریق وزارت تعاون ثبت‌نام و پالایش کند.

عباسی تأکید کرد: این طرح مربوط به افراد کم‌درآمدی است که خودشان مایل هستند در بخشی از ساخت مسکن مشارکت کنند و در این طرح مسکن ساخته شده در اختیار افراد قرار نمی‌گیرد.

عباسی بیان کرد: امسال سال الگوسازی تعاون است و در سراسر کشور به مناسبت سی‌امین سال پیروزی انقلاب، همه استان‌ها ۳۰ موضوع اقتصادی تعاونی را باید بررسی کرده و ۳۰ مدل در ۳۰ موضوع به شکل الگویی با همکاری مردم، تعاونی ایجاد کنند. وی افزود: هدف‌گذاری شده است که ۳۰ هزار تعاونی در کل کشور به این وسیله در سال جاری به مدل‌های جدید و نوآوری با تکیه بر فرمایشات مقام معظم رهبری در سال نوآوری و شکوفایی شکل بگیرد ■

وزیر تعاون با اشاره به سخنان رئیس جمهوری در مورد تحول بزرگ در اقتصاد گفت: بناس است که جزئیات این تحول بزرگ از طرف رئیس جمهور اعلام شود و بر همین اساس باید امسال را سال تحرک نوین در بخش تعاون بدانید. عباسی در گردهمایی مدیران بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون سراسر کشور با بیان این که دولت نهم تاکنون کارهای بزرگی انجام داده است، افزود: بیش از همه بخش‌های اقتصادی باید آماده تحول بزرگ باشند و خود را برای آن آماده کنند. وی همچنین خواهان فعال شدن بخش تعاونی در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و در معاملات بورس شد و گفت: شاخص حجم معاملات کشور در این بخش مشخص است و حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان می‌شود که باید توسط مردم انجام پذیرد. وزیر تعاون ایجاد اقتصاد مردمی را در ایران امری اجتناب‌ناپذیر دانست و تصریح کرد: برای رسیدن به افق چشم‌انداز ۲۰ ساله در سال ۱۴۰۴ نیاز به ۳ هزار و ۷۰۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در کشور است. وی تحقق سرمایه‌گذاری در کشور را در گرو پیوند دادن دانش، ایده و افکار در جامعه دانست و تصریح کرد: در جامعه ما انسان‌ها بیشتر از سرمایه ارزش دارند، ولی تولید ثروت نیز مورد احترام است.

وزیر تعاون با بیان این که بنیاد توسعه کارآفرینی در تمام استان‌ها تأسیس می‌شود و تنها متعلق به تهران نیست، افزود: این بنیاد دولتی نیست بلکه مردمی است و ما می‌خواهیم که اقتصاد را از مدل دولتی به مردمی تبدیل کنیم. وی تصریح کرد: توسعه بنیادهای کارآفرینی و تعاون

ارزش معنوی تعاونی‌ها

در نظر اول هدف از فعالیت‌ها و توسعه تشکیلات تعاونی و توجه و پیوستن گروه‌های گوناگون اجتماعی به تعاونی‌ها، جنبه اقتصادی و رفع نیازهای مادی افراد است.

لکن تلاش‌های تعاونی بر اصول معنوی دقیقی متکی است که موجبات همبستگی عمیق مردم را فراهم می‌سازد و در دگرگونی روابط اجتماعی و تصحیح امور جامعه به سود اکثریتی است که از طریق خودیاری تشکیل شرکت‌های تعاونی را بر اقدامات فردی ترجیح داده‌اند.

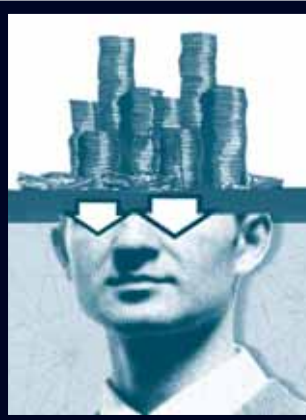
مردمی که از طریق پیوستن به تعاونی‌ها قوای پراکنده خویش را متمرکز و استعدادها و امکانات خویش را صرف بهبود زندگی می‌نمایند سازندگان جوامعی هستند که عدالت، تقوا، همکاری و کمک متقابل معیارهای مورد احترام و اتکای آنهاست.

اگر رشد و توسعه تعاونی‌ها به اندازه‌ای باشد که اکثر مردم را دربرگیرد و اوضاع جامعه به گونه‌ای تغییر یابد که مورد انتظار نهضت تعاون است، تحقق آرمان‌های اجتماع در زمینه‌های توزیع عادلانه ثروت، توفیق در ریشه‌کن ساختن فقر و و تهیدستی و اختلافات فاحش طبقاتی، هدفی دور از دسترس نخواهد بود. ■

اهمیت تعاونی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مشترک که بسیاری از آنها بنگاه‌های اقتصادی موفق و بزرگی با حفظ اصول اجتماعی و اخلاقی در بطن فعالیت‌های خود هستند، اغلب نادیده گرفته می‌شود. اسامی این تعاونی‌ها در بین خانواده‌ها چندان شناخته شده نیست اما قطعاً نمی‌توان مشارکت بسیار موثر آنها در اقتصاد جهان را نادیده گرفت.

از آنجا که تعاونی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مشترک در مالکیت اعضا هستند، عموماً در فهرست بازارهای بورس لحاظ نمی‌شوند. در نتیجه گروه‌های تحلیل‌گر برای بررسی عملکرد آنها اجیر نشده و مطبوعات مالی نیز از

ارائه نتایج کار آنها عاجزند. به تبع آن، همواره تمایل به حاشیه‌ای نمودن نقش بخش تعاون وجود داشته است. حتی گاه تعاونی‌ها

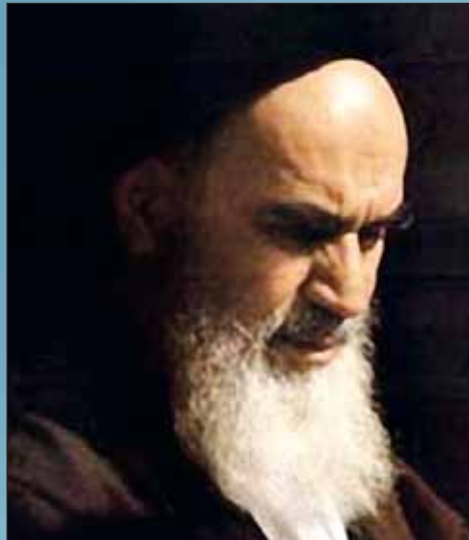
بزرگان بی ادعای اقتصاد جهانی (تعاونی‌ها و سرمایه‌گذاری مشترک)

و سرمایه‌گذاری‌های مشترک به طور کامل از حضور درخشان خود در صحنه اقتصاد جهانی غافل می‌شوند.

پروژه ۳۰۰ تعاونی بزرگ جهان به شناخت هر چه بهتر این لایه فراموش شده از اقتصاد جهانی کمک خواهد کرد. دسترسی جهان به این قدرت‌های پنهان، قطعاً موجب شگفتی بسیاری می‌شود. در این فهرست، نام بزرگ‌ترین کارفرمای سوئیسی، بزرگ‌ترین بانک فرانسه، سومین قدرت تجاری در زمینه لبنیات از نیوزلند، بزرگ‌ترین صنعت فرآوری مواد غذایی هند، معروف‌ترین مرکز بهداشتی درمانی هلند، نام بزرگ بازار

کنسرو و نوشیدنی آمریکای شمالی، و بزرگ‌ترین شرکت بیمه‌گذار چند منظوره کانادایی به چشم می‌خورد. ■

تعاون در وصیت‌نامه سیاسی - الهی امام راحل (ره)

و تا این روح تعاون و تعهد در جامعه برقرار است کشور از آسیب دهر ان شالله تعالی مصون است... و وصیت من به همه آن است که با یاد خدای متعال به سوی خودشناسی و خودکفایی و استقلال، با همه ابعادش به پیش، و بی تردید دست خدا با شما است، اگر شما در خدمت او باشید و برای ترقی و تعالی کشور اسلامی به روح تعاون ادامه دهید، و اینجانب با آنچه در ملت عزیز از بیداری و هوشیاری و تعهد و فداکاری و روح مقاومت و صلابت در راه حق می‌بینیم و امید آن دارم که به فضل خداوند متعال این معانی انسانی به اعقاب ملت منتقل شود و نسلا بعد نسل بر آن افزوده گردد. ■

والسلام علیکم و علی عبدالله الصالحین و رحمه الله و برکاته

۲۶ بهمن ۱۳۶۱ / جمادی الاول ۱۴۰۳

روح الله الموسوی الخمینی

نقاط قوت تعاون به منظور تحقق اهداف چشم‌انداز

- ۱- اقتصادی-اجتماعی بودن اهداف فعالیت‌های تعاونی؛
- ۲- توانایی بالقوه سازماندهی اقشار و گروه‌ها به منظور تحقق اهداف مشترک آنها؛
- ۳- توانایی بالقوه برای جذب سرمایه‌های کوچک؛
- ۴- پیشگیری از تمرکز و انباشت ثروت و تعادل نسبت سهم اعضا؛
- ۵- تامین شرایط و امکانات مالی، فیزیکی و نرم‌افزاری با هدف تقویت اشتغال جوانان؛
- ۶- حذف واسطه‌های غیرضروری و کاهش سطح قیمت‌ها؛
- ۷- سازماندهی کشاورزان به منظور انسجام فعالیت‌ها و بالا بردن رقابت آنها؛
- ۸- سازماندهی و تجهیز بنگاه‌های کوچک و متوسط صنعتی و خدماتی در هر رشته به منظور یکپارچه‌سازی؛
- ۹- سازماندهی و تجهیز منابع انسانی-مالی و فیزیکی برای توسعه مناطق کشور؛
- ۱۰- تربیت نیروهای کارآمد و مدیران توانمند؛
- ۱۱- ایجاد انسجام اجتماعی و مبارزه بنیادی با فقر و تبعیض؛
- ۱۲- ایجاد ساختار نظام‌مند رقابتی به منظور توانمندسازی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط. ■

شهید مظلوم، آیت‌اله دکتر بهشتی

تعاون بهره‌جوید. آن شهید والا مقام همچنین بر این باور معتقدانه اصرار می‌ورزید که تعاون شیوه‌ای ارزشی است و کارگزاران و بلند پایگان نظام در راستای حصول به عدالت اجتماعی می‌باید آن را به کار بندند.

از دیدگاه شهید بهشتی یکی دیگر از مسایل در تعاونیها حق رأی است که تابع سرمایه نیست یک مشخصه اصلی دیگر را که کم و بیش مطرح کرده‌اند، شرط صاحب سهم بودن شاغلین در تعاونیهای تولیدی است یعنی تنها کسانی که بتوانند در تعاونی تولید صاحب سهم باشند که بمانند و آن جا کار کنند.

اگر چه اکثر کارشناسان امور اقتصادی و تعاونیها معتقدند که شهید بهشتی در سالهای نخست انقلاب از جمله روحانیونی بود که با داشتن اطلاعات به روز و کارآمد در تدوین قانون اساسی نقش اساسی نقش به‌سزایی داشت ولی به گفته یک اقتصاددان تنها دانستن این موضوع، برای شناخت اهمیت تأثیرگذاری آن روحانی بزرگ و شهید کافی نیست.

دکتر شهید بهشتی در زمینه تعاون معتقد است که دولت می‌تواند به گروهی که قصد فعالیت و تولید دارند

شهید بهشتی از جمله مدافعان واقعی تعاون در زمان خویش بود که آگاهی‌های به‌روز اقتصادی او در همان مدت اندک توانست تأثیر بسزایی در رشد و شکوفایی بخش تعاونی بگذارد و در القای ضرورت‌های شکل‌گیری نهادهای مردمی تعاونی نقشی جاودانه بر جای نهاد.

آن شهید بزرگوار در ایام خویش به خوبی تحلیل و پیش‌بینی کرده بود که پیگیری و اجرای اصول اقتصادی قانون اساسی بعدها توسط بزرگان و دولتمردان نظام مورد ارزیابی و تفسیر مجدد قرار گیرد به همین ترتیب نیز این مهم محقق شد به گونه‌ای که هم‌اکنون با ابلاغ سیاست‌های کل اصل ۴۴ قانون اساسی توسط مقام معظم رهبری زمینه‌های شکوفایی و رشد اقتصادی و نیز توسعه مالکیت و عدالت اجتماعی فراهم آمده است.

شهید مظلوم آیت‌ا... دکتر بهشتی بر این عقیده استوار بود که بهره‌گیری از شیوه تعاونی رضایت‌نهایی مردم و خیر و صلاح جامعه را به همراه دارد از این رو در تمامی طول حیات پر برکتش و در تمامی محافل و مجالس بر این عقیده پای می‌فشرد که نظام مقدس جمهوری اسلامی باید از شیوه خدا پسندانه و مردمی

به عنوان کمک وامی بدهند تا برای آن گروه یک پشتوانه باشد از سوی دیگر آن شهید بزرگوار معتقد بود که می‌توان با وام‌دادن به جوانهای بیکار و کسانی که در ادارات کارایی چندانی ندارند، آنها را به مرحله تولید و سوددهی رساند، این افراد قادر خواهند بود تا با سرمایه یک شرکت تعاونی تولیدی یا خدماتی به وجود آورند. البته چنین نگرش تولید گرایانه‌ای در اقتصاد یک کشور تازه انقلاب کرده بسیار روشن بینانه است. شهید دکتر بهشتی بر این باور است که حداقل در بخش عظیمی از اقتصاد یا تمام آن می‌توانیم طوری عمل کنیم که دولت کمتر دست‌اندر کار باشد و در عین حال هم به سمت سرمایه‌داری کشانده نشویم و حتی ریشه‌های سرمایه‌داری را قطع کنیم ■

اگر...

بخش تعاون علی‌رغم سابقه طولانی، هم‌چنان با محدودیت‌ها و مشکلاتی برای گسترش در جهان مواجه است که در صورت رفع آن، جایگاه واقعی خود را پیدا خواهد کرد. در ایران نیز گسترش تعاون با محدودیت‌هایی مواجه است که در صورت توجه بیشتر به موارد زیر، بخش تعاون جایگاه شایسته‌تری خواهد یافت.

۱- فراگیر شدن فرهنگ تعاون؛

۲- اختصاص سرفصل‌های معین برای توسعه بخش تعاون؛

۳- طراحی آمایش سرزمینی (زمینه‌های گسترش فعالیت‌های تعاونی در نقاط مختلف کشور)؛

۴- اصلاح قوانین و مقررات منطبق با اهداف چشم‌انداز و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی؛

۵- ارائه تعاریف کارآمد برای تعاون و کارآمدی قوانین و مقررات فعلی به منظور بسط و گسترش تعاونی‌ها؛

۶- یکپارچگی معنی‌دار تعاونی‌ها در ایران و شکل‌گیری اتحادیه‌های ملی تعاون؛

۷- هم‌گرایی مراکز سیاست‌گذاری و ناظر و مجری بر امر پیاده‌سازی و هدایت تعاونی‌ها؛

۸- گسترش اختیارات و امکانات بخش غیردولتی؛

۹- برابری تعاونی‌ها در بهره‌گیری از فرصت‌ها؛

۱۰- دسترسی آسان‌تر تعاونی‌ها به منابع مالی و فیزیکی؛

۱۱- افزایش سطح مهارت و مدیریت در تعاونی‌ها؛

۱۲- پاسخ‌گویی به هدف‌گذاری‌های موجود برای توسعه تعاونی‌ها در تعامل با اقتصاد جهانی؛

۱۳- کسب مهارت برای رقابت با بخش خصوصی؛

۱۴- انگیزه دادن به اعضا برای تلاش بیشتر به منظور رشد و شکوفایی تعاونی‌ها؛

۱۵- رقابت و تلاش برای هماهنگی و مبارزه با نامالیمات و همکاری گروهی، مطابق با اهداف اولیه تعاونی‌ها؛

۱۶- پوشش دادن حمایت‌های سپرده‌ای و ضمانت‌نامه‌ای تعاونی‌ها با توجه به اندک بودن سرمایه تعاونی‌ها؛

۱۷- افزایش روحیه کار و تعاون در مسئولیت‌پذیری مشترک؛

۱۸- وضع قوانین حقوقی و احکام شرعی لازم در کارهای اقتصادی مشاعی و تعاون ■

تعاون گری و مبارزه با بهره‌کشی

از کودکان

اتحادیه بین‌المللی تعاون با همکاری سازمان بین‌المللی کار، برنامه مشترک مبارزه با کار کودکان را به منظور بالا بردن آگاهی و جلب مشارکت تعاونی‌ها اجرا می‌نماید.

در واقع فعالیت‌های تعاونی‌ها بر اساس اصول و ارزش‌های جهانی تعاون شکل می‌گیرد. تعاونی‌ها دارای استعداد بالقوه‌ای برای مقابله با بهره‌کشی از کودکان در بخش‌های گوناگون از جمله فعالیت‌های کشاورزی هستند. تعاونی‌ها، توسعه واقعی را برای میلیون‌ها نفر در سراسر جهانی که فقر و گرسنگی بالای جان میلیاردها انسان شده است، محقق می‌کنند.

در نهایت، هدف تعاونی‌ها، جلوگیری یا مبارزه با فقر است، که این خود از عوامل اصلی گسترش بهره‌کشی و کار کودکان است.

در بخش کشاورزی، تعاونی‌ها مدل بنگاه اقتصادی هستند که کشاورزان و دامداران می‌توانند برای بهبود درآمدها و سازماندهی بهتر بازار برای معاش پایدار از آن بهره‌مند شوند. یکی از اقدامات اخیر در این زمینه، اجرای قوانین ممنوعیت استفاده از کالاهایی است که با استفاده از نیروی کار خردسالان تولید شده است. برخی از تعاونی‌های خرده‌فروشی که این گونه ممنوعیت‌ها را اعمال می‌کنند عبارتند از کوپ ایتالیا، کوپ نوردن (سوئد، دانمارک و نروژ)، میگرو (سوئیس) و گروه تعاونی CWS (انگلیس).

برخی از تعاونی‌های کشاورزی هم متعهد شده‌اند که دیگر از کودکان به عنوان نیروی کار استفاده نکنند. برای نمونه، تعاونی کود شیمیایی هند که از تعاونی‌های بزرگ این کشور است، از کودکان به عنوان کارگر در ۳۷۰۰۰ تعاونی خود

استفاده نخواهد کرد. به ویژه در صنایع قهوه و کاکائو، که بیش از ۸۰ درصد محصولات ارزان از سوی تعاونی‌ها تولید می‌شود، اعضا کارگر خردسال را از زنجیره تولید خود حذف نموده‌اند.

به گزارش بسیاری از تعاونی‌ها، برای نخستین بار، کشاورزان و دامپروران قادرند کودکان خود را به دلیل ارتباط با تعاونی به مدرسه بفرستند. برخی از تعاونی‌ها نیز بورس تحصیلی برای کودکان تعاونگر در نظر گرفته‌اند. ■

تعاون در نگاه رییس جمهوری

نگاهی تطبیقی به رویکردهای کلان دولت نهم بیشترین انطباق مبنایی و مفهومی را با رسالتها و مأموریت‌های ذاتی بخش تعاون نشان می‌دهد. بر این اساس دکتر محمود احمدی نژاد رییس جمهوری همواره بر ضرورت توسعه فرهنگ تعاون در بین مردم و دستگاه‌های دولتی، پشتیبانی مالی و کاهش هزینه تسهیلات اعطایی به بخش تعاون تاکید دارند. ایشان در سخنان مسوولی در جمع مسوولان وزارت تعاون، دبیران اتاق‌های تعاون و مسوولان اتحادیه‌های کشور به صراحت اعلام می‌دارند که: "ما برای توسعه عدالت نیازمند گسترش و توجه بیشتر به بخش تعاون هستیم." رییس جمهوری با اشاره به جوان بودن بخش تعاون در کشور معتقد است: "در نظر گرفتن سهم ۲۵ درصدی در بخش اقتصاد برای تعاونی‌ها در دو برنامه توسعه، نیازمند برداشتن گام‌های بلند است. با توجه به اهداف اعلام شده دولت مبنی بر عدالت گستری، مهرورزی، خدمت به بندگان خدا و تعالی و پیشرفت همه جانبه کشور، تقویت بخش تعاون بسیار منطبق با این اهداف است. ... بخش تعاون در کشور با توجه به موانع و راهکارهایی که برای آنها شناسایی کرده است، برای رسیدن به اهداف خود باید چند کار جدی را با در نظر گرفتن سایر کارها در اولویت قرار دهد."

رییس قوه مجریه در ارتباط با توسعه و گسترش فرهنگ تعاون در کشور معتقد است: "این که افراد در جامعه با توجه به شرایط حاکم بر جهان بپذیرند که بدون در نظر گرفتن سهم خود در بخش تعاون با سایر هموطنان خود دارای حق رای مساوی باشند، نیازمند کار فرهنگی است."

دکتر احمدی نژاد یکی از راههای گسترش فرهنگ تعاون در کشور را تاکید بر توسعه فرهنگ آن در بین دستگاه‌های دولتی در کشور می‌داند و اعلام می‌دارد: "با توجه به جوان بودن بخش تعاون، همه سازمانها موظف هستند از آن حمایت کنند و وزارت تعاون نمادی برای این گونه فعالیت است." ایشان با تاکید بر ضرورت حمایت مالی از بخش تعاون و اعلام حمایت از تشکیل بانک تعاون می‌افزاید: "فعالیت‌های اقتصادی در بخش تعاون به ویژه در مناطق محروم خوب، زودبازده و اشتغال زا است و باز شدن گره امروز اقتصاد ما با حمایت از تعاونیها ممکن است." ایشان در باب موضوع اساسی اشتغال بر این اعتقادند که "ایجاد بنگاههای کوچک یعنی به سوی عدالت رفتن و تبدیل آن به تعاونی عدالت را بیشتر محقق می‌کند" ■

دوره آموزشی سازمان بین‌المللی کار برای تعاونی‌ها

نیز قوانین تعاون بر پایه توصیه‌نامه ۱۹۳ خواهد بود. توصیه‌نامه مذکور برای دولت‌ها و نمایندگان بخش تعاون و دست‌اندرکاران بخش خصوصی، طراحی شده است که به دولت‌ها در خصوص سیاستها و قوانین تعاون ارائه مشاوره می‌کنند.

برای اطلاعات بیشتر با آدرس sme@itcilo.org تماس حاصل نمایید. ■

راهبردی برای اصلاح و با روز آمد نمودن سیاست‌های ملی تعاون و

مرکز آموزش‌های سازمان بین‌المللی کار، دوره‌ای را در زمینه سیاست‌ها و قوانین تعاون از ۸ تا ۱۲ دسامبر ۲۰۰۸ در شهر تورین ایتالیا برگزار می‌کند. موضوعات این دوره مقایسه سیاست‌ها و قوانین ملی تعاون با توصیه‌نامه جدید سازمان بین‌المللی کار شماره ۱۹۳، در خصوص "ترویج تعاونی‌ها؛ طراحی

تعاونی‌های مسکن؛

الگوی جذاب مسکن اجتماعی

مناسب (قانونی، منابع مالی و غیره) ارائه گردیده که تعاونی‌ها را قادر به رشد و توسعه می‌سازد.

علاوه بر این مطالعات موردی در خصوص موفقیت تعاونی‌های مسکن در سوئد، پرتغال و انگلیس در این کتاب درج شده است. آی. سی. ای و مسکن آی. سی. ای در زمینه مسائل مربوط به اسکان بشر با کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای اروپا همکاری تنگاتنگی دارد.

برای اطلاعات بیشتر به:

www.unece.org/pubcat/topics/hshstm

مراجعه نمایید ■

الگوی تعاون یکی از روش‌هایی است که از سوی کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا به منظور رویارویی با چالش‌های تامین مسکن با کیفیت و ارزان به سیاست‌گذاران اروپایی و آمریکای شمالی ارائه شده است.

کمیسیون مذکور کتابی را با عنوان "خط مشی‌های مسکن اجتماعی" منتشر کرده که در آن توصیه‌هایی در مورد تامین نیازهای فزاینده به مسکن ارزان بویژه برای اقشار آسیب‌پذیر و فقیر آمده است. همچنین در این کتاب توصیه‌های خاصی در مورد تعاونی‌ها و نیاز سیاست‌گذاران به ایجاد چارچوب‌های

بیانیه کوآآلامپور

بیانیه شرکت‌کنندگان در هشتمین کنفرانس وزرای تعاون با موضوع "قانون و سیاست قانون" که سال گذشته در شهر کوآآلامپور مالزی برگزار شد، به شرح زیر است:

- از دولت‌های خود می‌خواهیم روند اصلاح قوانین و مقررات تعاون را تسهیل نمایند تا شخصیت غیر سیاسی و مستقل تعاونی‌ها تقویت شده و بستری همواره به منظور رقابت تعاونی‌ها در بازارهای جهانی مهیا شود.

- نهضت‌های تعاون را به مشارکت موثر در روند توسعه اقتصادی و دیگر امور، از طریق ساماندهی تولیدکنندگان کوچک شامل کشاورزان و دامداران، کارگران و حمایت از مصرف‌کنندگان از طریق خودیاری و مشارکت همه جانبه زنان و جوانان در تعاونی‌ها دعوت می‌کنیم.

- تعاونی‌ها و دولت‌ها را به تقویت ظرفیت‌های مدیریتی، حاکمیت مشارکتی و روابط عادلانه تجاری به منظور ضمانت عملکرد سالم نظام تعاونی از طریق رهیافت‌های نوین ترغیب می‌نماییم.

- تعاونی‌ها و دولت‌های منطقه را دعوت می‌کنیم تا به شکلی منظم و ادواری به مرور کارایی قوانین و مقررات تعاون و نیز انجام اصلاحات مناسب با عنایت به تحولات پویا و روش‌های نوظهور در اقتصاد ملی کشورها بپردازند.

- با شناخت تعاونی‌ها به عنوان بخش مهم و ارزشمند اقتصاد ملی و مشارکت موثر آنها در توسعه اقتصادی، بر حمایت خود از نهضت تعاون، از طریق زیر تصریح می‌نماییم:

۱- تشویق به کارآفرینی تعاون با تلقین روح کارآفرینی و رواج مهارت‌های مرتبط در بین اعضا، رهبران و مدیران تعاونی‌ها از طریق آموزش.

۲- دستیابی به اقتصاد صرفه‌جویی و پیوندهای تجاری راهبردی در بین تعاونی‌ها در سطح ملی و بین‌المللی.

۳- شفاف‌سازی نقش لایه‌های گوناگون در ارتقای کارایی نهضت جهانی تعاون.

۴- بهره‌مندی از مزیت‌های جهانی سازی و آزادسازی عادلانه به نفع اعضا ■

نقش حیاتی تعاونی‌ها در توسعه کشاورزی

هیأت مدیره اتحادیه بین‌المللی تعاون با مقامات بانک جهانی در واشنگتن دی. سی. آمریکا ملاقات کردند و در خصوص گزارش توسعه جهانی سال ۲۰۰۸ با موضوع "کشاورزی برای توسعه" و شناسایی راه‌های اجرای توصیه‌های مربوط به نقش تعاونی‌ها در پرورش تعاونی‌ها برای کشاورزی در سراسر جهان به گفتگو پرداختند.

براساس یکی از یافته‌های مهم بانک جهانی در پژوهش صورت گرفته، رشد بخش کشاورزی ۲ تا ۴ برابر موثرتر و کارآمدتر از رشد سایر بخش‌ها بوده است و بدین شکل کشاورزی به بخش بنیادین برای رویارویی با فقر مطرح می‌شود. در این گزارش به رشد سریع تعاونی‌ها از اوایل دهه ۸۰ به این سو اشاره شده است.

بانک جهانی، نهادهایی چون تعاونی‌ها را از این بُعد به رسمیت می‌شناسد که حضور آنها در بازار به کاهش هزینه معاملات منجر می‌شود و به نیازهای در حال تغییر و تحمیل

شده از سوی بازار پاسخ می‌دهند. تعاونی‌ها به تثبیت قدرت بازار کمک می‌کنند. تعاونی‌ها واجد عناصر لازم برای پیشرفت اقتصادی هستند که عبارتست از مقصد مشترک و اطمینان. از این رو تعاونی‌ها برای توسعه کشاورزی در حمایت از نیازمندان و محرومان بسیار حیاتی می‌باشند. در این نشست، مقامات آی. سی. ای راه‌های ارتباط هر چه بیشتر با بانک جهانی در راستای توسعه تعاونی‌ها را جستجو کردند. حدود ۱۰٪ پروژه‌های بانک جهانی در حمایت از تعاونی‌ها طراحی شده است. گزارش اخیر بانک جهانی تعاونی‌ها را بیش از گذشته به کشورها معرفی و اقبال دنیا از تعاونی‌ها را دوچندان خواهد کرد. بانک جهانی از آی. سی. ای خواست تا برای اجرای کامل گزارش با یکدیگر همکاری کنند ■

همایش تعاون و اندیشه های اقتصادی شهید بهشتی